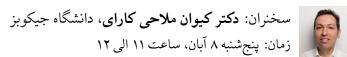

یک روز با جبر

روش مدارهای کریلوف و بعد وفادار pگروهها

چکیده:

اگر G گروهی متناهی باشد، بعد وفادار G ،که با $m_f(G)$ نمایشاش میدهیم، کمترین عدد طبیعی d را نشان می دهد $\mathcal{G}_p$ با زیرگروهی از $\operatorname{GL}_d(\mathbb{C})$ یکریخت باشد. فرض کنید $\mathfrak{g}$ یک جبر لی پوچتوان با بعد متناهی روی $\mathbb{Z}$ باشد و Gآن p-2 گروهی باشد که در تناظر لازارد به جبر لی متناهی بعد $\mathbb{F}_p := \mathfrak{g} \otimes_{\mathbb{Z}} \mathbb{F}_p$ نسبت داده می شود. در این سخنرانی با کمک از روش مدارهای کریلوف به بررسی تابع $m_f(\mathcal{G}_p)$ به عنوان تابعی از p خواهیم پرداخت. از جمله، نشان خواهیم داد که افرازی از مجموعه اعداد اول به زیرمجموعههای فروبنیوس وجود دارد که برروی هریک از آنها $m_f(\mathcal{G}_p)$ با یک چندجملهای تعریف می شود. این سخنرانی بر مبنای چند کار مشترک با محمد بردستانی و هادی سلماسیان است.

یک روز با جبر

چهارگانهای حقیقی در هندسهی اقلیدسی و جبر

ارائهدهنده: سهیل آذرپندار، دانشگاه صنعتی شریف زمان: پنجشنبه ۸ آبان، ساعت ۱۴:۳۰ الی ۱۵:۳۰

چکیده:

داستان کشف چهارگانهای حقیقی توسط همیلتون در سال ۱۸۴۳ به یکی از معروفترین افسانههای ریاضیات مبدل شده ولی در حقیقت پیش از همیلتون، گاوس در سال ۱۸۱۹ این چهارگانها را تعریف کرده بود. انگیزهی گاوس و همیلتون برای تعریف این اعداد بیشتر از ساختن یک تعمیم جبری از اعداد مختلط، ساختن یک ابزار محاسباتی برای درک دورانهای فضای سهبعدی بود. در جریان این سخنرانی ابتدا تلاش میکنیم که دورانهای فضای سهبعدی را بررسی کنیم و ببینیم که چرا کار کردن با آنها با ابزارهای عادی جبرخطی سخت است و تلاش میکنیم از این دیدگاه اعداد چهارگانی را تعریف کنیم. پس از تکمیل روند تعریف تلاش میکنیم به چند سوال جبری در مورد کواترنیونها جواب بدهیم تا روشن شود که کدام یک از خواص جبری اعداد مختلط به کواترنیونها به ارث میرسد. در نهایت به سراغ این سوال میرویم که آیا می توان این روند تعمیمها را ادامه داد و ابزارهای جبری جدیدی خلق کرد؟

یک روز با جبر

حل پذیری با رادیکالها در زمان چندجملهای

ارائهدهنده: علیرضا شاولی، دانشگاه صنعتی شریف زمان: پنجشنبه ۸ آبان، ساعت ۱۵:۴۵ الی ۱۶:۴۵

چکیده:

یافتن جوابهای معادلات چندجملهای با کمک رادیکالها به حل معادلات درجه دوم در کتاب جبر و مقابلهی خوارزمی باز می گردد. سال ها بعد ریاضیدانان ایتالیایی موفق شدند برای معادلات درجه سوم و چهارم نیز جواب های رادیکالی بیابند. در قرن نوزدهم آبل نشان داد ارائهی چنین جوابی برای معادلات درجه ۵ به بالا در حالت کلی ممکن نیست و سپس گالوا محكى يافت براى تشخيص اينكه كدام چندجملهاىها با كمك راديكالها حل مىشوند و كدام حل نمىشوند. با اين حال محک گالوا مستقیماً روشی عملی برای تشخیص این مسئله و همچنین یافتن جواب رادیکالی (در صورت وجود) ارائه نمی دهد. زیرا برای یک چند جمله ای درجه n، محک گالوا نیاز به محاسبه ی گروهی موسوم به گروه گالوا دارد که مرتبه ی آن ممکن است از مرتبهی بزرگی n! باشد و لذا بررسی مستقیم این گروه از نظر محاسباتی، حتی برای مقادیر نه چندان بزرگ n، عملی نیست. با این حال گری میلر و سوزان لانداو در ۱۹۸۳ الگوریتمی ارائه دادند که بدون محاسبهی مستقیم گروه گالوا، حل پذیری چندجملهای با رادیکالها را در زمان چندجملهای (بر حسب n) بررسی کرده و در صورت وجود، جواب رادیکالی را می یابد. در این ارائه ما ابتدا محک گالوا و اثبات آن را مرور میکنیم و سپس در مورد ایدههای اصلی مقاله ميلر و لانداو صحبت ميكنيم.

معرفی بردارهای ویت

ارائهدهنده: سید علی اکبر حسینی، پژوهشگاه دانشهای بنیادی (IPM) زمان: پنج شنبه ۸ آبان، ساعت ۱۷ الی ۱۸

چکیده:

فرض کنید $S \subset \mathbb{N}$ زیرمجموعهای باشد که شامل همهی مقسوم علیههای هر عضو خود است. روشی وجود دارد که به این S فانکتوری، از حلقههای آبلی یکدار به همین گردایه، نسبت دهیم که حلقه های اعداد $\operatorname{p-adic}$ را در خود دارد و حلقهی بردارهای ویت (Witt vectors) نامیده میشود. منشا این تعریفها در بررسی حلقههای ارزش گذاری گسستهی كامل بوده است اما صورت بندي آن كلي تر و با مفاهيم ساده است. در اين ارائه به بررسي اين فانكتورها و مثالهايي از آن میپردازیم. در این ساختن از چندجملهایهایی استفاده میشود معروف به چندجملهایهای ویت که هرچند عجیب به نظر میرسند ولی خواص جالب حلقههای به دست آمده ما را متقاعد میکنند که برای درک آنها صبور باشیم. ارائهی انگیزههای اولیه و مثالهایی از کاربردهای آنها در نظریه حسابی اعداد از دیگر اهداف این ارائه است.